

Kaalslag in katholiek Tilburg zet door

Heuvel of heike

De ontkerkelijking gaat katholiek Tilburg een nieuw godshuis kosten. Voor behoud van de eredienst lijkt de Heikese kerk betere papieren dan de Heuvelse kerk te hebben.

Van TOM TACKEN

Waar zou God zich het meest op z'n gemak voelen, in de kerk van de Heuvel of die van 't Heike?

Het is vast niet de enige vraag die hangt boven de kwestie welke van de twee godshuizen aan de eredienst onttrokken moet gaan worden. Prangender lijkt de vraag welke van de twee voor het parochiebestuur van De Goede Herder op de vastgoedmarkt het meest oplevert.

Eind vorig jaar kwam via verontruste parochianen van de Jozefkerk op de Heuvel naar buiten dat sluiting van hun kerk ophanden is. Van het kerkbestuur kwam de bevestiging dat zich twee potentiële kopers voor de Heuvelse kerk hebben gemeld, maar geen voor de Heikese. Daarmee is het pleit echter nog niet beslecht, vulde de penningmeester van De Goede Herder haastig aan.

Met geld heeft sluiting van een van beide kerken sowieso te maken. Jaarlijks moet het kerkbestuur 400.000 euro bijpassen om beide kerken open te houden. Dat is niet langer vol te houden, vindt ook pastoor-deken Jeroen Miltenburg, al denken de parochianen van de Heuvel daar anders over.

Kerksluitingen gaan altijd met emoties gepaard. En katholiek Tilburg heeft al een kaalslag achter de rug. De majestueuze Noordhoekse kerk bijvoorbeeld, plaats delict van het verkrachte en vermoorde meisje Marietje Kessels, ging al in 1975 tegen de vlakte. Dat zijn architect luisterde naar de naam Pierre Cuypers, dezelfde die het Rijksmuseum in Amsterdam ontwierp, deed er niet toe.

Uiteraard is sloop voor zowel de Heikese als de Heuvelse kerk uit den boze. Toch ligt het voor katholiek Tilburg, eens de meest roomse stad van het land, extra gevoelig dat een van die twee nu afgestoten moet worden. Het zijn zonder meer de twee prominentste kerkgebouwen van de stad.

Mooiste kerken

GRAPHIC MAPS4NEWS/ BD/SR - FOTO'S JAN VAN EIJDHOVEN

Cultuur-historisch heeft de Heikese kerk de beste papieren. Toen Wies van Leeuwen, kerkenkenner bij uitstek, acht jaar geleden De 100 mooiste kerken van Noord-Brabant te boek stelde, nam hij wel de Heikese maar niet de Heuvelse in zijn overzicht op.

De Heikese kerk is sowieso de oudste kerk van de jonge stad die Tilburg is. In 1827 werd begonnen met de (her)bouw op de plek waar in de Middeleeuwen al een 'capella' had gestaan. 'De toren is het enige middeleeuwse restant', schrijft Van Leeuwen. De sfeer binnen omschrijft hij als die van een 'deftige stadskerk', geurend naar boenwas en wierook.

In de Heikese kerk ook was Joannes Zwijsen, stichter van zowel de fraters van Tilburg als de zusters van Liefde, 22 jaar lang pastoor. Een eeuw later stond Willem Bekkers, de niet minder prominente opvolger van Zwijsen in het Bossche bisschoppaleis, als herder achter het altaar van de Heikese kerk. Zulke katholieke voorgangers van naam en faam kent de Heuvelse kerk niet.

De Heikese kerk, vernoemd naar Dionysius van Parijs, werd vanaf 1827 opgetrokken in een neo-classicistische stijl. Een halve eeuw later moest er in hartje Tilburg een nieuwe kerk bijkomen om de aanzwellende stroom gelovigen te kunnen herbergen. Op de Heuvel koos architect Hendrik van Tulder voor de neogotiek. Twee torens liet hij omhoog schieten. Ertussen plaatste hij een verguld koperen beeld van Sint Jozef als de patroonheilige. Columnist Frank van Pamelan pleitte er laatst in het Brabants Dagblad voor om de mis op de Heuvel te blijven vieren, met name tijdens carnaval, zodat de Heikese kerk het blakend middelpunt van het nieuwe Stadsforum kon worden: 'Als expositieruimte. Als muziekzaal. Als grand café. Als drie-eenheid van dit alles.'

Tilburg kent inmiddels negen gebouwen die niet langer als kerk dienen. Er werden kantoren of appartementen van gemaakt. De kerk ging dienen als wijkgebouw of als gezondheidscentrum. In die van de Hoefstraat trok een glasatelier.

Beide kerken genieten als rijksmonument bescherming. Een nieuwe eigenaar is dus met zijn handen gebonden aan de bouwkundige waarde. Rekkelijker zijn wellicht de criteria voor de exploitatie van het gebouw. Omringd door cafés en restaurants ligt voor de Heuvelse een horecabestemming voor de hand.

Dineren bij Sint Jozef zal wel geen probleem zijn, maar housen in de kerk: moet dat ook kunnen? 'Waardigheid' was lang als criterium leidend, maar bij het bisdom zijn ze niet meer zo streng in de leer. Bisschop Gerard de Korte staat open voor 'creativiteit' bij de herbestemming van de leeggevallen kerken. Vooralsnog is omvormen tot een moskee voor het bisdom nog te creatief. In Tilburg is daar overigens geen enkele behoefte

aan. Turkse en Marokkaanse moslims hebben deze eeuw hun eigen moskeeën gebouwd, zoals de Tilburgse katholieken in de negentiende eeuw hun kerken uit de grond stampten. Zie de Heuvel, zie 't Heike.
